

Helena Wyligala

Uniwersytet Dolnośląski DSW we Wrocławiu

helena.wyligala@dsw.edu.pl

<https://orcid.org/0000-0001-6649-1971>

Wstęp

Pierwszy numer Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego w 2024 r. rozpoczynamy od wspomnienia zmarłego w zeszłym roku dr hab. prof. UJK Grzegorza Rdzanka, który współpracował z naszym czasopismem nie tylko jako autor tekstów, ale także jako wnikliwy recenzent, zawsze merytorycznie wspierający Redakcję Rocznika w działaniach na rzecz poprawy jakości publikowanych tekstów. Pragniemy podziękować G. Rdzankowi za wieloletni wkład w rozwój naszego czasopisma, nieocenioną pomoc i gotowość współpracy.

Tegoroczny numer Rocznika składa się z kilku artykułów przygotowanych w języku angielskim i polskim oraz dwóch recenzji. Autorzy tekstów podejmują w nich aktualną tematykę problemów bezpieczeństwa międzynarodowego. Tom otwierają dwa teksty anglojęzyczne, których autorki zwracają uwagę na stosowanie przez państwa niestandardowych narzędzi prowadzenia polityki konfrontacji, tj. aktorów niepaństwowych w postaci najemnych grup zbrojnych oraz grup sponsorowanych typu APT w ramach działań hybrydowych. Podmioty te służą do eskalacji zagrożeń dla bezpieczeństwa krajowego i międzynarodowego. W artykule pt. *The Wagner Group as an Instrument of Russian Revisionist/Nihilist Policy* jego Autorki (A. Szpak, A. Bryc, J. Piechowiak) kontestują dotychczasowe postrzeganie zbrojnych najemników rosyjskiej Grupy Wagnera. Analiza jej statusu i wykorzystania wskazuje, że stanowi ona instrument polityki rewizjonistycznej W. Putina i zarządzania niestabilnością. Może być użyta do zwiększania strefy wpływów interesów rosyjskich w każdym miejscu świata. W drugim artykule A. Małecka analizuje rolę specyficznych podmiotów niepaństwowych w cyberprzestrzeni, które, w powiązaniu z rządami, mogą działać jako ich agenci. Biorąc pod uwagę skalę potencjalnych skutków cyberataków

Autorka identyfikuje charakterystyczne cechy działań grup APT (*Advanced Persistent Threat*), podejmując próbę prognozy przyszłych zagrożeń w tym obszarze i ich instrumentalizacji przez służby państwowe. Konkluduje, że „rola grup APT w działaniach państw narodowych będzie się zwiększać ze względu na różnorodność narzędzi i metod, jakie państwa stosują do osiągnięcia swoich celów zarówno w czasie pokoju, jak i wojny”.

Druga grupa artykułów prezentowanych w Roczniku odnosi się do problemów bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie. Tekst R. Soroczyńskiego pt. *The Impact of the Abraham Accords on the Arab Peace Initiative of 2002* stanowi prawną analizę próby normalizacji stosunków izraelsko-arabskich w ramach Porozumień Abrahamowych z 2020 r. w kontekście Arabskiej Inicjatywy Pokojowej. Odpowiedź Izraela na atak Hamasu w 2023 r. i tragedia w Strefie Gazy powodują jednak, że konflikt bliskowschodni pogłębia się. Zdaniem Autora możliwe są jednak różne scenariusze rozwoju procesu normalizacji, przy czym jednym z warunków jego kontynuacji może być „konieczność rozwiązania kwestii palestyńskiej zgodnie z założeniami Inicjatywy lub przynajmniej [dokonanie – przyp. HW] znaczących ustępstw Izraela na rzecz Palestyńczyków”. Region Bliskiego Wschodu pozostaje wciąż niestabilny, stając się miejscem aktywności zagranicznych bojowników terrorystycznych (FTF, *Foreign Terrorist Fighters*). T. Grabowski wyjaśnia w swoim artykule zjawisko radykalizacji i mobilizacji FTF z Azji Środkowej, szacuje zagrożenie związane z zasilaniem przez nich ugrupowań dżihadystycznych, głównie w Syrii i Iraku.

Trzeci blok tekstów w niniejszym numerze Rocznika dotyczy wojny rosyjsko-ukraińskiej. M. Zajączkowski w artykule pt. *Strategia USA przed wojną na Ukrainie: pomiędzy odstraszeniem a obawą przed eskalacją* ocenia skuteczność strategii Stanów Zjednoczonych wobec kryzysu ukraińskiego w newralgicznym okresie przed rozpoczęciem rosyjskiej inwazji. Konkluduje, że przedłużający się konflikt zbrojny na terenie Ukrainy pozwolił administracji J. Bidena na konsolidację sojuszników wokół przywództwa USA w walce z Rosją. Perspektywa utrzymania bezpieczeństwa międzynarodowego jako warunku zrównoważonego rozwoju jest przedmiotem rozważań L. Korolczuk i L. Savosh z Narodowego Uniwersytetu Technicznego w Łucku na Ukrainie. Autorki przez pryzmat wojny rosyjsko-ukraińskiej oceniają rolę dyplomacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, uznając, że może ona być regulatorem obecnej sytuacji międzynarodowej.

Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego za pierwsze półrocze 2024 r. zamykają recenzje dwóch wartościowych pozycji książkowych wydanych w 2023 r. Pierwszą z nich, opinię o monografii na temat Interpolu, przygotował A. Szumski z Uniwersytetu Wrocławskiego. Zdaniem recenzenta warto zwrócić uwagę na to studium nie tylko ze względu na kompetencje autora, cenionego eksperta – T. Safjańskiego, ale też na zakres tematyczny tej pracy, ukazujący wieloaspektowe uwarunkowania zwalczania terroryzmu i przestępczości transgranicznej w ramach międzynarodowej współpracy policyjnej. T. Pawłuszko z Uniwersytetu Opolskiego w swojej recenzji poleca uwadze pracę zbiorową wydaną pod redakcją T. Grabowskiego w serii *Słowniki Społeczne*, dotyczącą bezpieczeństwa publicznego. Konstruuje ją dwadzieścia tekstów polskich autorów, traktujących o różnych aspektach bezpieczeństwa. Lektura warta zapoznania się i wykorzystania w procesie dydaktycznym oraz naukowym.

Kończąc prezentację pierwszego numeru tegorocznego Rocznika serdecznie zachęcamy wszystkich Czytelników do lektury tekstów. Autorów i autorki zapraszamy do nadsyłania artykułów naukowych i recenzji oraz prosimy o wykorzystanie do ich rejestracji elektronicznej platformy czasopisma pod adresem: <https://rocznikbezpieczenstwa.pl/ojs/index.php/rbm/about/submissions>

Redaktor Naczelna
Helena WYLIGAŁA